

וארטים לפרשת השבוע

מד יח. כי כמוך כפרעה. וברש"י מה פרעה גוזר ואינו מקיים אף אתה כן. מקשים העולם הייתכן שבעומדו לבקש רחמים לפני המשנה למלך הוא יעליבו כך בפניו? וי"ל שהמשמעות היא שונה לגמרי. שיהודה התחנן לפני יוסף ואמר לו כך: נניח שאמרת על מי שהגביע בידו שיהיה עבד, אבל יש בכוחך למחול ולבטל את העונש, כי כמוך כפרעה, שהרי כמו פרעה שיש בכוחו להיות גוזר ואינו מקיים, היינו למחול על עונש שגזר, אף בידך לנהוג כן.

מה ג – ד. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי וגו' ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכתם אותי מצרימה. יש לדקדק מדוע אחרי שאמר אני יוסף, הוצרך שוב לומר אני יוסף אחיכם. וי"ל שמצינו בסוטה י: שדוד העלה את אבשלום מהגהינום ע"י שהזכיר שמונה פעמים את המילה בני וביאר בזה ביערות דבש שכוונת דוד הייתה שמאחר ואבשלום הוא בנו לא יכול להיות שהוא ילחם באביו א"כ זה גזירת שמים ולכן הזכיר בני. וזהו גם מה שטען יוסף אני יוסף אחיכם ולא מסתבר שאח יעשה לאח מה שעשיתם, ע"כ שזה גזירת שמים. וזהו מה שהוסיף כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם, וכן ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים. רבי עזרא עטיה.

מה ד. אני יוסף וגו' העוד אבי חי. יש להקשות הלא כל הזמן הם מדברים על אבא שלהם שזה סיכון גדול בשבילו שלא יחזירו את בנימין וא"כ מה הוא שואל העוד אבי חי? אז יש את התשובה הידועה של הבית הלוי, שיוסף אמר להם את זה כתוכחה. אך החידי"א בנחל קדומים כותב שיוסף רמז להם בדבריו שהוא צדיק, כי הלא מצינו בזוהר שדוד היה אמור להיות נפל וחי לבסוף 70 שנה, ושבעים שנה של דוד המלך נקבצו מתרומת חמש שנים של אברהם אבינו; כח' שנים מיעקב; לז' מיוסף, כי צדיקים יכולים לתרום משנות חייהם עבור מישהו אחר. ואמר להם יוסף חייב להיות שאני צדיק כי אביו היה אז בן 130 ואילו יוסף לא היה צדיק היה צריך אביו לתרום לדוד 65 שנים כי שנותיו של יוסף לא עולות ומדחי יעקב עד 130 ולא נפטר בגיל 110 כי מניין שנות חיי האבות הוא 175, אז סימן שאני צדיק כי יש לי הזכות לתרום מחיי.

מה ד. אני יוסף אחיכם אשר מכתם אותי מצרימה. וקשה למה היה צריך יוסף להזכיר להם סרחונם שמכרו אותו למצרים? וי"ל, אומר השפת אמת, דהנה דרשינן בשבת פז. שהסכים הקב"ה עם משה על ששבר את הלוחות, שנאמר אשר שברת, יישר כחך ששיברת. ופרש"י שם שהכוונה היא **אשר** היינו אישור שאישרו ושיבחו על ששיבר. ואפשר לומר כע"ז? כאן אשר מכתם אותי היינו יישר כחכם שמכתם אותי, כי למחיה שלחני אלוקים, וע"כ אין לכם להצטער ע"כ.

מה יב. והנה עינכם הראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם. וברש"י כי אני מדבר בלשון הקודש, וכשם שאין בליבי שנאה על בנימין שהרי לא היה במכירתו, כך אין לי עליכם. וקשה מה הראייה מזה שדיבר בלשון הקודש. ועוד היכן רואים שאינו שונא אותם, הרי עיניים לא יכולות לראות אם שונא אותם בליבו? ונראה דהנה יש במדרש שתי דעות, חד אמר שלא יפה עשה יוסף במה שאמר הוציאו כל איש מעלי, כי היו יכולים אחיו להורגו. וח"א שיפה עשה, כי היות והוא ידע בעצמו שליבו שלם עמהם, וכמים פנים לפנים, מזה ידע שגם הם שלמים אתו ולא יזיקו לו. והנה למ"ד שלא טוב עשה צ"ל שסיכן עצמו כדי לא לבייש את אחיו, וע"פ חז"ל מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש וגו'. אולם כשהוא מדבר בלשון הקודש שהמצרים לא מבינים זאת, אז א"א לומר שהוציא אותם בשביל לא לבייש, כי הרי המצרים לא מבינים מה הוא אומר, וממילא אפשר היה לטעון שלא היה לו לסכן עצמו. ולכן הוסיף ואמר עיניכם הראות שאני אוהב אתכם, כי אני הוצאתי כל איש מעלי ולא פחדתי שמא תהרגוני סימן שאני אוהב אתכם. ואל תאמרו שהסכמתי למות בגלל שמוטב לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, הנה אני מדבר בלה"ק ואתם לא תתביישו, ובע"כ שאין לי שנאה עליכם. אהבת יונתן. דברי חיים מצאנז.

מה כב. לכולם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימין נתן 300 כסף וחמש חליפות שמלות. הגמ' במגילה טז. מקשה היתכן שנתן יוסף לבנימין 5 חליפות שמלות ולא

חשש לקנאת אחיו כשם שארע עמו בסיפור של כתונת הפסים? ומתריצין שרמז להם לעתיד. ותימא גדולה מה הטעם שלא הקשתה הגמי גם על ה-300 כסף שנתן לבנימין, שלא נתן זאת לשאר השבטים. ותירץ רבינו בחיי, דהנה סתם עבד שווה 30 שקלים, והמוכר עבדו כופים אותו שיפדהו מיד הנכרי עד עשרה בדמיו, וא"כ האחים שמכרו את יוסף לנכרים התחייבו 300 כסף בפדיונו, ואת זה יוסף נתן להם ע"י שלא לקחם מידם. ולבנימין שלא היה במכירה יכל לתת ד"ז. **עו"ל אומר האוסטרובצער**. ע"פ רש"י לעיל לז כט. שמבואר שם שהיתה תורנות בין האחים כל יום מי ישמש את אביו, ולפ"י יוצא שכל אח היה משמש את אביו פעם בשנים עשר יום, והנה בעקבות מכירת יוסף האחים שימשו פעם באחד עשר יום, וממילא כל האחים היו משמשים כדת במקום יוסף כי הם גרמו זאת לעצמם ע"י המכירה, אבל בנימין לא גרם זאת לעצמו, וזה לא כדת שהיה עליו לשמש יותר מחלקו היחסי בין הבנים, ומגיע לו תשלום על העבודה במקומו של יוסף. והנה ימי העבודה בשנה (לאחר שמורידים שבתות וחגים) הם שלוש מאות ימים כמבואר בבית יוסף או"ח סימן לב. ואם נחלק זאת לשנים עשר בנים זה שווה לעשרים וחמשה ימים. והיות ובמשך עשרים ושתיים שנה יוסף לא היה, אז הוא לא שימש את אביו 25 כפול 22 שזה שווה 550 ימים. ו 550 לחלק ל 11 שווה 50 יום לכ"א, וא"כ שורת הדין שיוסף יצטרך לפרוע להם את ימי עבודתם שעבדו במקומו, אלא שכל האחים הם גרמו זאת לעצמם ע"י שמכרו אותו לעבד וא"כ אין הוא מחוייב להם כלום. אבל בנימין שלא היה שותף במכירה לכאורה הוא צריך לקבל ע"ז תשלום, והנה מבואר בב"ר בסיפור של גביהא בתביעה של מצרים את ישראל על שיצאו ברכוש גדול ביקש מהם גביהא לחשב עבודה של 210 שנים לפי חשבון של דינר ליום ודינר הוא 6 מעות, וא"כ שכר עבודת 50 ימים הוא 300 מעות (50 כפול 6) וע"כ שילם לבנימין שלוש מאות כסף ולכן הגמי לא שאלה ע"ז כלל.

מה כג. ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים. הנה מבואר בגמי שכשהיו סאתים בסלע מותר לצאת מארץ ישראל לחו"ל, וכיוון שמשא חמור הוא לתך, ולתך הוא 15 סאין נמצא שעשרה חמורים נושאים 150 סאים, ויוסף שלח ליעקב כחשבון בנימין דהיינו שלוש מאות סלעים, יוצא ש-150 סאין שווה 300 סלעים כמו שנתן לבנימין וממילא היה מותר ליעקב לצאת לחו"ל. חיד"א

מה כג. ולאביו שלח וגו' מטוב מצרים. פרש"י מצינו בגמי (מגילה טז): ששלח לו יין ישן שדעת חכמים נוחה הימנו. בטעם ששלח לו יין משובח, הא ארץ ישראל השתבחה ביין פי שבע ממצרים (סוטה לט):? י"ל בכדי שיעקב לא יחשוב שיוסף אינו עומד בצדקותו, ובפרט אולי הוא נגוע במידת הגאווה היות ואיתא בנביא ישעיהו ל ז וברש"י שם שהמצרים היו גסי רוח וגאוותנים. וידוע שהוא השורש לכל המידות המגונות (הקדמה לאורחות צדיקים) והנה איתא בב"ב צח. שיינו של אדם גאוותן ויהיר מחמיץ. ולכך יוסף שלח יין משובח שיעקב יראה שאפי' במידה המגונה הזאת שהיו מושרשים בה המצרים הוא לא נכשל, ואיך יראה את זה יעקב? ע"י היין המשובח, שזה הראה שהוא נשאר אפי' בענוותנותו, דאל"ה היין היה מחמיץ. וזה גם הכוונה שדעת זקנים נוחה הימנו, והיינו שהניחותא היא גם מבעלי היין. קהלת יצחק.

מה כד. וישלח את אחיו ויאמר להם אל תרגזו בדרך. וברש"י אל תתעסקו בדבר הלכה. והגאון הקשה מדוע כשירדו למצרים לא הזהירם יעקב לבל יתעסקו בדבר הלכה כדי שלא תרגז עליהם הדרך? ותירץ הגאון דהנה גדול ת"ת יותר מכבוד אב, דהא יעקב לא נענש על שנות לימודו בבית עבר (מגילה טו). וזה נודע רק כשיוסף נמצא לאחר 22 שנים אז ראו שנענש רק על השנים שהיה בבית לבן ולא על השנים שלמד תורה. וממילא אפשר לומר כי כשהלכו ליוסף בהלוך עדיין לא ידעו שגדול ת"ת מכבוד אב, ולכן לא היו עוסקים בלימוד כדי שלא יתמהמהו בדרך, ולא יוכלו לקיים כיבוד אב כראוי. אבל כעת, לאחר שראו שגדול ת"ת, א"כ הם יכולים לדבר בלימוד, לכן הוצרך יוסף להזהירם למהר להחיות את רוח יעקב אביהם.

שם. עוד עניין יבואר ברש"י שיוסף הזהירם לבל יפסעו פסיעה גסה. והטעם שיעקב לא הזהיר ע"כ י"ל שמאז מכירת יוסף הם קיבלו ע"ע להתנזר מ"ן (רש"י מג לד) ואיתא בברכות מג. שפסיעה גסה נוטלת אחת מת"ק ממאור עיניו של אדם. ויכול לחזק את מאור עיניו בחזרה ביין של קידוש. ולכן כשירדו למצרים חששו לפסוע

פסיעה גסה כי אין להם יין של קידוש להחזיר את מאור העיניים. משא"כ כשמצאו את יוסף הותר להם לחזור לשתות, ולכן חשש יוסף שלא יחושו ויפסעו פסיעה גסה, וע"ז הזהירם שלא יפסעו כי זה מזיק להם. וע"ע בקדושת לוי כאן.

מה נו. ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי. איתא בחז"ל שהטעם שלא סיפרו ליעקב כל השנים שיוסף נמכר הוא משום שעשו ע"כ חרם, וכעת התירו את החרם. ובבואם לפני יעקב הוא ידע מכך, שאלוהו מהיכן ידע א"ל מ'סרח בת אשר'. באותה השעה הם נידו את אשר כי הם חשבו שהוא גילה לסרח ולא ידעו שסרח ידעה ד"ז ברוה"ק, ע"כ מדברי חז"ל. והנה הם נידו את אשר סתם וכידוע נידוי כולל: איסור תשמיש, ריחוק ד"א, איסור סיכה, איסור נעילת סנדל ומתקצרים ימיו, ע"פ מו"ק. וא"כ י"ל כשמשה רבינו בירך את אשר כה הוא בירכו: ברוך מבנים אשר-היינו היתר תשמיש. יהי רצוי אחיו-היינו קרבה לד"א. טובל בשמן רגלו-היתר סיכה. ברזל ונחושת מנעלך-היתר נעילת סנדל. וכימין דבאך-אריכות ימים.

מו א. ויזבח זבחים לאלוקי אביו יצחק. אומר רש"י מכיוון שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו תלה ביצחק ולא באברהם. הקשה הרמב"ן הלא בהרבה מקומות הזכיר יעקב את אברהם (לב י. לא מב.) ומדוע כאן הזכיר רק את יצחק. וי"ל שכל עוד יצחק היה חי היה חייב בכבוד זקנו מדין כבוד אביו כי גם אביו חייב בכבוד זקנו. משא"כ כאן שיצחק כבר נפטר אז אין ליצחק דינא דכיבוד אב, לכן יעקב הזכיר רק את אביו.

מו ה. וישאו בני ישראל את יעקב בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אותו. מה זה התוספת הזאת לשאת אותו? וי"ל דמצינו שאין מקבלין צדקה מהעכו"ם כדי לא להרבות בזכויות לעכו"ם (ב"ב י) וא"כ איך יעקב נטל את העגלות כאן מפרעה? וי"ל דבמקום שהעכו"ם עושה להתגדל בחסד ובצדקה חטא הוא להם כמבואר בגמ' שם. והנה כאן פרעה שלח עגלות לשאת אותו היינו לרומם את עצמו, ולכן שרי ליעקב לנסוע באותן עגלות וזהו גם התוספת לשאת אותו. דברי מהר"א.

מו כג. ובני דן חושים. איתא במדרש ב"ר צד ט בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב וכן דן חושים והיינו ביחיד בשונה מהפסוק שהזכיר את חושים ברבים 'ובני דן. ויש להבין במה נשתנה תורתו של רבי מאיר בזה? וי"ל הנה כתוב בפסוק כז כל הנפש הבאה למצרים שבעים, והקשה המדרש רבה שם הלא בפרטן אתה מוצא 69 ותירצו שם שחושים בן דן השלים לבעים, וביארו המפרשים (המהרש"א ב"ב קמג ב.) שחושים נמנה כשניים מכיוון שהיתה לו משפחה גדולה ולכך נחשב לשניים ובס"ה יש שבעים, ולפי"ז מובן היטב למה נכתב בפסוק בני דן אע"פ שהיה לו בן אחד. והנה לפי הרא"ש (פסחים פ"י ס"מ) השאלה לא מתחילה כיוון שתמיד כשיש את המספר תשע מעגלים לעשר, וראיתו מהפסוק אצלנו שכתוב שבעים נפש למרות שהיו שישים ותשע, וא"כ שוב קשה למה נכתב בני דן חושים. וי"ל שדבר זה תלוי במחלוקת במכות כב. כמה מלקים אותו, לר' יהודה 40 שלמות ולת"ק שזה ר' מאיר מלקים 39 (כל ת"ק של ר"י זה ר' מאיר. פסחים יא. רש"י ד"ה דרבנן) וא"כ בזה נחלקו דלר"מ דרך המקרא הוא לכתוב על 69 70 וא"כ אפשר להשאיר את הלשון בן דן. וכן ס"ל לרא"ש. אבל לרבי יהודה שהכתוב לא מעגל לכן כתב ובני דן שנחשבו כשנים. נפתלי שבע רצון.

מו ל. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי. יש להקשות איך פתח יעקב את פיו לשטן ואמר אמותה הפעם? וי"ל שבזמן זה יעקב היה עסוק במצוות קריאת שמע כמבואר ברש"י בפסוק הקודם. והנה במצוות קרי"ש צריך לכווין בכל נפשך והיינו למסור נפשו למות. ויעקב לא היה יכול לכווין ד"ז בשלמות כי הרי הקב"ה הבטיחו שיעמיד יב שבטים ואיך ימסור נפשו כשעדיין לא קיים רצון ה' באשר יוסף נעדר ואין יודע יעקב מה עמו. אבל כיוון שראהו ליוסף נמצא שכבר העמיד יב שבטים, מיד אמר כעת אני יכול לכוון בכל נפשך וא"כ אמותה הפעם למען כבודו. מהר"ל דיסקין.

מז ח-ט. ויאמר פרעה ליעקב כמה ימי שני חייך ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי. יש לעיין למה הוצרך יעקב להאריך בדבר שלא נשאל, הרי הוא נשאל רק מה גילו, וא"כ למה הוסיף בתשובתו שסבל כל

הימים. וי"ל, אומר המהרש"א (הובא בפרדס יוסף) ע"פ שבת קה: בבלאי ימים האריכו שנים לא האריכו, ופרש"י שכלו שניהם בטוב דחשיב אריכות ימים, הרי לנו שימים באיכות נקרא נמי אריכות ימים, והנה פרעה שאל כמה ימי שני חיך, היינו גם ימים כלומר איכות האם ימיו היו טובים או לא, וגם שני כלומר כמה שנים חי. ומובן למה ענה על האיכות.

מז י. ויברך יעקב את פרעה. וברש"י מה ברכו שיעלה הנילוס לרגליו. וקשה, מה השאלה מה ברכו, האם חסר ברכות בעולם? ועוד מנין לו לרש"י שברכו שהנילוס יעלה לקראתו? וי"ל שהיה קשה לרש"י הרי פרעה אחז את עצמו לאלוה ואיך שייך לברך אלוה הרי הוא יכעס. וי"ל, אומר רש"י, שכל מה שאחז עצמו לאלוה הוא בגלל שהיאור עלה לקראתו, וכמו שאמר לי יאורי ואני עשיתני. וזה מה שמתרץ רש"י שיעקב בירכו ברכה זאת, ורק מאז התחיל לטעון שהוא אלוה.

מז יט. קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה. מי שישים לב, בסדר הפסוקים שלאחר מכן מובא שיוסף עשה את כל הקניינים ע"פ התורה (ועיין גם ברמב"ן) דהנה בפסוק כ כתוב ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה, ולא הזכיר כלל שקנאם לעבדים. ובפסוק כג נאמר הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם ומוכח שקנה גם אותם לעבדים. ונראה לבאר דבשלמא קרקע אפשר לקנות את כל קרקע ארץ מצרים ע"י חזקה, וכיוון שהחזיק במקום אחד קנה כל הקרקע, כדאיתא בקידושין כז: מכר לו קרקע בעשר מדינות כיוון שהחזיק באחת מהם קנה את כולם. אלא עבדים שהם גופים מחולקים אין מועיל להחזיק את אחד מהם כדי לקנות כולם ואיך יקנה את כולם. אלא צ"ל שקנה אותם בקניין חצר שעבדים נקנים בחצר (ב"ב יב.). אמנם מבואר בש"ך חו"מ קצח ז שאם קונה חצר וגם מטלטלים הנמצאים בחצר, צריך תחילה להוציא המטלטלין מהחצר, ולאחר שקנה החצר יכניס לתוכו את המטלטלים ואז יקנה אותם בקניין חצר. ולפי"ז מיושב סדר הפסוקים, בפסוק כ יוסף קנה קודם את הקרקע, ואח"כ בפסוק כא כתוב ואת העם העביר אותו לערים מקצה גבול מצרים, והיינו שהוא הוציא אותם מהשדות בהם היו, ובפסוק כג כתב ויאמר אל העם הן קניתי אתכם היום, כי כעת קנאם בחצר. מהספר 'נתיבות הקודש'.

מז כ. ויקן את כל אדמת מצרים לפרעה. ולכאורה תימה מדוע ציינה התורה רק את האדמה שקנה יוסף הלא מבואר לעיל מז יז שקנה מהם גם הסוסים והחמורים ובקר וצאן? וי"ל דמצינו שעכו"ם קונה רק במשיכה או חזקה ולא בכסף, ומשום כך את הבהמות לא הוצרך לציין שקנה כי קנה אותם במשיכה ובמסירה כשלקח אותם ולא צריך יותר מעבר לכך, אבל קרקעות שלא ניתן לקנותן במשיכה וא"כ לאחר ששילם עבורם את הכסף היה צריך לעשות בהם קנין חזקה כדי שיהיה שלו, לפיכך ציינה התורה ויקן את כל אדמת מצרים כדי להדגיש שעשה בהם חזקה. כבודה של תורה.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

הקמת מקום תורה

כאשר יעקב יורד למצרים הוא שולח את יהודה להורות לפניו גושנה, ופירש"י להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה. והוא מחז"ל שהוסיפו שם: ללמדך שבכל מקום שהיה יעקב יושב היה עוסק בתורה כשם שהיו אבותיו. והשלי"ה כתב על כך: לימוד מוסר מזה, כל פעולה שאדם עושה, ראשית דבר יראה בפעולה זו להכין ענין לצורך גבוה. כמו מי שזוכה לבנות בית, יצייר במחשבתו בתחילה איזהו חדר בבית שיהיה מוכן לו להיות סגור שם לתורה ולתפילה ולהתבודדות, ומקום מוכן בית ועד לחכמים, ואחר כך יצייר עניינים המצטרפים לו. וכן יעקב שלח מתחילה לתקן לו בית תלמוד. הח"ח בסוף ספרו שם עולם כותב וז"ל: ואסיים ספרי ראו אחי והתאוששו ושימו הדברים על לב להשתדל בחיזוק התורה בכל לב ובכל נפש כל אחד בעירו ובמקומו כפי יכולתו ולהתיעץ איך להגדיל אותה בקיבוץ תלמידים וישיבות ובתי תלמוד תורה כדי שלא תשתכח תורה מישראל בעת צרה כזאת וכן אם יכול ללמד בעצמו תורה לאחרים הן מקרא ומשנה או גמרא אל יתעצל מזה שלא יענש ח"ו.

ואהבת הקדוש ברוך הוא להמשתדלים בזה בעת הזאת הוא ממש בלתי גבול ותכלית וכנ"ל וגם ע"י ריבוי התורה גורם להעביר הרבה מצוקי הזמן וקטרוגם מישראל [שכל זמן שקול יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין כח ביד מצוקי הזמן לשלוט בהם וכנ"ל]. וכן איתא בתנא דבי אליהו דבכל יום ויום יוצאין מלאכי חבלה לחבל את העולם כולו אלמלא שמוצאין בני אדם שיושבין וקורין ושונין מיד היו מחריבין את כל העולם שנא' כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל מצוקי ארץ אלו הצדיקים שבזכותם העולם קיים שאלמלא הם היה העולם חרב ויקבל מה' עבור זה גופא אושר נצחי וברית שלום, כמו שמצינו אצל פנחס שנתן לו הקדוש ברוך הוא ברית שלום וכהונה יען כי השיב חמתו ולא כלה בני ישראל בקנאתו. ויזכנו ה' בזכות התורה לראות בביאת הגואל ויתגדל כבוד ה' ותורתו בעולם במהרה בימינו אמן. העיד הרב וואזנר: היתה לי את הזכות, לפני שנים רבות, כשהרבי מסאטמר הגיע אל החזון איש. היינו במקום רק שלשתינו, החזון איש זכותו תגן עלינו, הרבי מסאטמאר ואני הקטן. היה שם ויכוח או דין ודברים, מה עושים בימינו אנו כדי להעמיד את כלל ישראל. החזון איש במשך כל הזמן כמעט מיעט בדיבור, ובסוף אמר החזון איש, בתורת פסק: אני אומר לכם, עוד תלמוד תורה ועוד תלמוד תורה, עוד חיידר ועוד חיידר, עוד שיעור דרבים, יותר מזה איננו יכולים לעשות עד משיח צדקנו, זה לשון קדשו של מרן החזון איש. המשך הגר"ש וואזנר: "וזו הצוואה של החזון איש, וזה מה שהכלל ישראל, החרדי על כל פנים, כלל ישראל התורני, משתדל לעשות, עוד תלמוד תורה ועוד תלמוד תורה, עוד ישיבה ועוד ישיבה עוד מוסד כשר ועוד מוסד כשר. כל הדברים האחרים – הקהילות, בתי הכנסיות ובתי המדרשות, מסובבים סביב אותם מקומות תורה ויראה, שהם עוגן ההצלה של כלל ישראל. הרב שך אמר פעם בשיחה: הסוד שעם ישראל זכו להישאר נקיים בתוך טומאת מצרים, משום שכאשר נאמר ליעקב לרדת למצרים וקבעו לו מקום מושב בארץ גושן הוא שלח את יהודה להקים ישיבה, הדבר הראשון הוא ישיבה חדר ובית ספר חרדי זה היה יסוד האומה ויסוד קיומה לכל מאות השנים הם ינקו מבית הוראה שישד יעקב מהישיבה שהוא יסד מפני שקיומנו איננו בחרב ובחנית לא בהתנחלויות או בשטחים אלא כפי שאמרו חז"ל מימיהם של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם היו במצרים ישיבה עמהם וכו' אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו' יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו' יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה ע"ש. וחכמי הדורות למדו מכאן שהחובה הכי גדולה והיא קודמת לכל החובות להתקין ולייסד מקום תורה שיוכלו ללמוד בו, ואם אין בכחו לזה לפחות ישתתף בכספו בהקמת מקום תורה. בקיצור היסוד הוא שאם רוצים שמקום יצליח באידשקייט ברוחניות יש להקים מקום תורה והוא זה שמשפיע על כל הסביבה ואם לא יכול אז מחוייב להיות שותף למקום התורה. הרב שטינמן תמיד היה אומר שבשביל שביט כנסת יצליח חייבים שיהיה במקום גם איזה מסגרת שילמדו ויעסקו בתורה, ורבי חיים קניבסקי כתב בכמה מכתבים לתושבים שגרו בסביבת ישיבה שכולם חייבים להיות שותפים למקום תורה הזה בגלל שזה מה שמגין ושומר עליהם.

להלן עובדות והנהגות מגדולי הדורות בעניין זה: למרות היותו של רבי נתן צבי פינקל מחזיק התורה הגדול שבדור, בהיותו ראש ממלכת התורה הגדולה בתבל ואחראי על כלכלתם של ישיבות וכוללים שכלכלו אלפי אברכים, לא הסתפק בכך. באהבתו העצומה לתורה ראה עצמו אחראי לכל מקומות התורה. כאשר שמע על ישיבות וכוללים ויזמות תורניות, כגון, ישיבות בין הזמנים וארגונים שמעודדים חזרות ושינונים וסדרי לימוד רצופים, שזקוקים לעזרה, הטה את שכמו ובקש מנדיבי הישיבה לסייע גם בהחזקתם בסכומים גדולים. סיפר רבי דן סגל שפעם נפגש עם רבי חיים קרייזווירט סמוך לימים הנוראים, ורבי חיים סיפר לו שפניו מועדות להתברך מפי רנ"צ בכתיבה וחתימה טובה. היות והוא היה אז צעיר מאוד, והגר"ח היה מבוגר ממנו בשנים רבות, שאלו רבי דן מדוע הוא הולך דוקא אליו לקבל ברכה, ענה לו הגר"ח שמימי חיו לא ראה אדם שמפקיר את עצמו ואת כל אשר לו למען התורה"ק, בלי שום רווח אישי. המשגיח רבי נתן ווכטפויגל ביקש פעם להגיע לרנ"צ כדי לבקש ממנו שישתתף אתו בהחזקת כולל שהקים באותם ימים בשכונת גילה בירושלים. בדרכו למעונו של רנ"צ שאלוהו נכדיו: הלא לראש ישיבת מיר ישנה ישיבה ענקית,

שכדי להחזיק אותה צריך הון רב, מדוע סבור המשגיח שיוכל לשכנע אותו לעזור למקום תורה אחר? אמר להם המשגיח: כנראה שאינכם מכירים את היהודי הזה, אצלו אין שום הבדל בין הישיבה שלו לישיבה אחרת. יש לו רק שאיפה אחת, לבנות תורה! בשנים האחרונות נכנסו אליו קבוצת אברכים חסידי תולדות אהרן, המתגוררים בבית שמש. הם סיפרו לו שאין בקהילתם כולל ערב, וישנם אברכים צעירים שחסרה להם הדחיפה ללמוד בלילות בשקידה כשאר מסגרת מסודרת. הם בקשו שהישיבה תישא בעול הקמת כולל ערב בקהילתם. וכששמע שבלי סיוע של הישיבה לא יפתח הכולל, הסכים להחזיק את הכולל למשך שנה.

סיפר הרב וואזנר יום אחד החזו"א דיבר על לבי: עליכם החיוב לבנות ישיבה. ואני הייתי משתמט מזה בטענה, כי אין בכוחי להעמיס על שכמי דאגות ממון וירא אני כי לא יעלה בידני. אז אמר לי בתקיפות: 'מה אם רוצים? רואה אני כבר בנין של ב' קומות עומד לתלפיות'. כשראה שאף על פי כן לא נעשה רצונו בזה, בא לבית ואמר שאינו זז מכאן עד שנקנה המגרש והלך אתנו למוכר ובנוכחותו נגמר הקנין. וגם כן השלים מכספו החסר לנו. כך, במילים אלו מתאר בעל 'שבט הלוי' את שלבי ההקמה של בנין ישיבת חכמי לובלין המתנוסס עד ימינו אנו לתפארה, בלב שכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק, כאשר מי שדחפו בפועל למלאכת ההקמה הקשה והמפרכת, היה לא אחר מאשר החזון איש שאף נידב מכספו וסייע בידי לרכוש את המגרש הראשון למבנה הקבע של הישיבה, אך עוד קודם שהגיע לידי קניית המקום בפועל היה החזון איש בסוד העניינים

ובכל דור ודור היו מגדולי ישראל שמסרו נפש למען העמדת תורה בישראל: היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. גם אז כשעולם התורה חרב לגמרי לא פסקה תורה מישראל וקברניטי עולם התורה מסרו נפשם למען שלא תיפסק תורה מישראל. מאות בני ישיבת מיר אשר שהו בגלות בשנחאי יחד עם ראש הישיבה רבי חיים שמואלביץ אשר היה טרוד בעול החזקתם. רבי חיים שימש כמייצג הישיבה מול השלטון היפני נתון היה תחת מעקב הדוק, מאות בחורי הישיבה שלא עסקו בשום מלאכה לפרנסתם. ראשי הבולשת היפנית התקשו להבין את סוד קיומם החומרי של בחורי הישיבה. ברור היה לשלטונות כי הישיבה מתקיימת ממקורות סיוע חיצוניים, אולם אבוי היה למנהיגי הישיבה אילו היו מגלים היפנים כי מדובר ברבבות דולרים אמריקניים, המטבע האמריקני היה מוקצה מחמת מיאוס בעיני השלטונות. חשוב לזכור כי הדבר אירע בתקופה שבה נלחמה יפן מלחמה עקובה מדם מול האמריקאים, ומסחר במטבע אמריקאי נחשב כעברה חמורה ביותר של סיוע לאויב. אלא שמקור הכנסה אחר לא היה לרבי חיים. ומשום כך נאלץ רבי חיים לסכן עצמו פעם אחר פעם ולהשתמש באמצעות קודים וצפנים חשאיים שהורכבו בעיקר ממונחים הלכתיים שונים, מראי מקומות, גימטריאות וכינויים שונים ומשונים שהושתלו בכישרון רב בתוך ההתכתבויות התורניות הענפות, והיה צריך להעביר את המכתבים דרך כל מיני מדינות ניטרליות כאורוגוואי, שוודיה ושווייץ, בואכה ארצות הברית וחזרה. ההתכתבויות נוהלו מדי יום ביומו ברשת הדואר ובטלגרף. מובן מאלינו כי אנשי הבולשת סרקו בקפידה כל מילה ומילה במכתבים אלו בתקווה למצוא דרכם תשובות לשאלות שהעיקו עליהם, אלא שבחסידי שמיים העלו הללו חרס בידם. אולם מתחת לפני השטח לא הרפה ממנו החשש התמידי מהרגע שבו יצליחו השלטונות לחשוף את הסוד. למרות הסכנה, פעילותו של רבי חיים נמשכה ללא הרף, כידוע רחמים מעולם לא היו הצד החזק של היפנים. הם היו הורגים ללא רחמים כל מי שנחשד בעניין הכי פעוט. סיפורים מסמרי שיער נפוצו בקרב היפנים על אודות סופם המר והנמהר של אלו שיזכו להיקשר ולו בדרך עקיפה למעשה שעלול היה לעורר את חמתם של אנשי הבולשת שנכלאו במרתפי הבולשת. במשך כל אותו הזמן רבי חיים טרח ויגע ללא הרף למצוא בנק שיסכים לבצע בעבורו את ההעברות, היה זה בגדר נס של ממש. לא אחת נקרא ראש הישיבה לחקירות במשרדי הבולשת שם התבקש להשיב על שאלותיהם. בדרך כלל הצליח רבי חיים לחמוק בדרך זו או אחרת משאלותיו הנוקבות של המפקד, אולם באחד הבקרים נדמה היה כי חלה תפנית לרעה ביחסים המורכבים. היה זה לאחר שהלה הצליח לשים ידו על כמה מסמכים מפלילים. רבי חיים הובהל במהירות

למרתפי המשטרה היפנית. היטב ידע כי קיימים סיכויים רבים שהפעם תיגמר החקירה בעונש מוות, שפתיו מלמלו את מילות הווידוי, ועיניו נשואות היו למרום בתפילה כי ישם הבורא יתברך את המילים הנכונות בפיו וייתן את חנו בעיני החוקרים. מקורות אותו יום קשה תוך שהוא מגלה טפח ומכסה טפחיים סיפר לאחר שנים רבות בעת שמחת נישואי בתו הצעירה וכך סיפר: אנשי הבולשת ידעו היטב שאין הסתברות להחזיק 350 בחורים ללא מקורות הכנסה לא ידועות ובשבי"ז הם קראו לי לחקירה שלאחר מכן הם יתלו אותי בכיכר העיר: החלטתי לנצל את אותן שעות כדי לשאת תפילה נרגשת מעומק לבי, וכך ביקשתי: בשעה שאדם נתון בסכנת חיים ובפחד מוות יכול הוא לבקש מהבורא יותר מתמיד, לא פעם הזהירוני ידידי כי ממרתפי הבולשת לא חוזרים בחיים, הנני מבקש ממך שלושה דברים: ריבוננו של עולם, אם בחרת בי לקרבן כפרה, הריני הולך בשמחה... אך אם רצונך שאשר בחיים אני מבקש ממך שאוכל להמשיך להרביץ תורה וכו'. בחסדי שמים ובניסים גלויים יצאתי מהחקירה הצולבת בחיים. אינני יכול לספר את הנסים הגלויים שזכיתי לראות באותו יום, אך אוכל לומר רק כי מה שבקשתי באותו הזמן שאזכה להרביץ תורה בלי העול הכספי וכן שאזכה לבנים וחתנים תלמידי חכמים התקיים במלואו. 'ספר הזכרון לגר"ח שמואלביץ.

גדול מרביצי התורה ומקימי עלה של תורה בדורו, היה הרב מפוניבז', רבי יוסף שלמה כהנמן. אהבתו המופלגת לתורה לא ידעה גבולות. בכח אותה אהבה עזה לתורה שפעמה בלבו במלוא התוקף, הצליח לרומם את רוחו, להתנער מהריסות חורבנם של משפחתו האישית, עיר מגוריו שבה כיהן ברבנות, וישיבתו ותלמידיו בליטא, ולממש בתעצומות נפש את חזונו הכביר להחזיר את עטרת התורה ליושנה לאחר שנות האימים, חזון שהיה נשמע אז בעיני כל בר דעת כתלוש מאוד מן המציאות. כיום, כשמביטים על ההיסטוריה אחורנית, רואים כי השפעתו הגדולה מדברת בעד עצמה. חלק הארי של התורה בכלל ישראל שלאחר המלחמה נזקף לזכותו הגדולה ולפעולותיו הכבירות של הרב מפוניבז'! **כמו"כ** רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנוהברדוק לא הביט אל זקנותו ואל חולשת בריאותו וקנא קנאת ה' בעשרות ערים ועיירות ברחבי ליטא פולין ורוסיה במקומות שלא עלה על הדעת כי יש אפשרות להקים שם מקום תורה יסד כוללים וישיבות, גם בזמני החורף חרף את נפשו בנסיעות ארוכות במשך ימים. לעתים לא אכל מעת לעת באין לו מים לנטילת ידים. קרה שהלך ברגל מברדיטשוב לזיטומיר באין כלי תחבורה בגלל חשש של שעטנז בעגלת איכר וכל זאת כדי לייסד ישיבות ולחזק ולעודד את הישיבות שכבר נוסדו. סיפרו שבאחת השנים היה בראש השנה בעיר קיוב בשבת תשובה בחרקוב וביום הכיפורים בהומל כאשר מרחק של מאות ק"מ מפריד בין עיר אחת לשניה.

בשעתו, עוד בלונדון, היה רבי משה שטרנבוך מקורב לרבי שמואל רבינוב תלמידו של ה'חפץ החיים'. בשנת תשכ"ד הודיעה אלמנתו לרבי משה שטרנבוך, שהיא רוצה לפתוח כולל אברכים לעילוי נשמתו בעיר בני ברק ומבקשת שיעמוד בראש הכולל. היתה זו הצעה קוסמת, לא רק לשבת וללמוד בלי טרדה, כי היא קבלה על עצמה את העול הכספי, כולל חדש ומבוסס בעיר התורה, היה אמור למשוך אליו את טובי האברכים. בעוד הוא חוכך אודות ההצעה, נקרא בבהילות אל רבי יחזקאל אברמסקי שגם אצלו למד בלונדון. ואז פתח הרב אברמסקי ואמר: בעיר ראש העין הסמוכה לבני ברק, יש קהילה תימנית גדולה. יהודים טובים ששמרו על מורשתם בטהרתה למעלה מאלפיים שנה, ועתה הם שרויים בסכנה רוחנית נוראה. יש לחזקם ולאמצם, ואתה האיש! לכה ואשלחך אליהם, להקים שם כולל אברכים שיהיה מגדל אור לכל הישוב, ולפעול שם בקרב בני הנוער להצילם מציפורני הכפירה!. שאל רבי משה שטרנבוך: והתקציב מנלן? אמר לו: יהיה עליך להשיגו! דבריו נפלו על רבי משה כרעם ביום בהיר. אברך צעיר היה ולא רגיל בזה. ענה הרב אברמסקי ואמר: אין ספק שההצעה לכהן כראש כולל בבני ברק נוצצת יותר, ביחוד כשאינה כרוכה בעול הכספי. אבל אנו נדרשים לוותר גם על רוחניות עבור אהבת ה' ועשיית רצונו, וזה מה שנתבע ממך כעת לרומם את תושבי ראש העין ולהקים מקום תורה כך נעשה רבי משה שטרנבוך לראש הכולל בראש העין, ונשא בעולו הרוחני והגשמי.

סיפר רבי בצלאל ז'ולטי מה ששמע מפי רבי יחזקאל סרנא כאשר החליטה הנהלת הישיבה בסלבדקה בשנת תרפ"ד לעזוב את ארץ העמים, עקב גזירת הגיוס שריחפה על ראש תלמידיה, ולעלות לעיר חברון נזקקו בפתאומיות לסכום כסף גדול מאד. סכום שיענה על הוצאות הדרך, רכישת מבנה למשכן הישיבה בעיר חברון, וכל ההוצאות הנלוות לעלייתם ארצה של 150 תלמידים. באותה עת שהה ראש הישיבה רמ"מ אפשטיין בארצות הברית. שם נפגש עם מר שיף [סגן נשיא אגודת הידידים של הישיבה]. מיד כששמע מר שיף את מטרתו ומגמתו של ראש הישיבה, נטל על עצמו לתרום את הסכום האדיר שהועידו למטרה זו: \$ 25,000. מר שיף, היה אמנם מיליונר בקנה מידה גדול מאד, חלש על רכוש רב ובעל רשת מלוונות עניפה, אולם אעפ"כ בימים ההם סכום של עשרים וחמשה אלף דולר, היה סכום אדיר. הודות לנדבת ליבו זו, התאפשרה העתקת הישיבה לעיר חברון, ובכך ניצלה מסכנת סגירה שריחפה עליה על ידי השלטונות. בשנת תרצ"א פקד ענף הנדל"ן בארצות הברית משבר חמור, ואז ירד כל רכושו לטמיון, ומר שיף, פשט את הרגל. כל עסקיו התמוטטו כמגדל קלפים, הוא נאלץ להתגורר במחסן של אחד הבתים שהיו בעבר בבעלותו, וחי על לחם צר ומים לחץ. למרות זאת נותרה רוחו איתנה והוא לא נשבר בצוק העיתים. מצבו הבריאותי של ראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין באותה עת היה רעוע, ועקב כך נסע חתנו רבי יחזקאל סרנא במקומו לארצות הברית, על מנת לעשות למצבה הכלכלי הדחוק של הישיבה, ולעורר את לב נדיבי עם לפעול לביסוסה החומרי. בכינוס רב משתתפים של תומכי הישיבה נשא דברים מר שיף, וכה אמר: אחי ורעי, לא אאחל לאף אחד מכם שיפסיד את כל רכושו כמוני. רכוש אדיר במיליונים שהשקעתי כל ימי ירד לנגד עיני לטמיון, הכל הפסדתי, חוץ... מהשקעה אחת, השקעה שאותה אף אחד לא יוכל לקחת ממני לעולם! ההשקעה המוצלחת ביותר מבחינתי: \$ 25,000 שנתתי לשיבת סלבדקה, על מנת שתוכל להעתיק את משכנה לארץ ישראל. צריך לדעת היכן להשקיע!"... כשנוכח רבי יחזקאל סרנא במצבו החומרי העגום, שלח טלגרמה לראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין להודיעו על כך. ולא עברו ימים אחדים ובמכתב התשובה ששלח רבי משה מרדכי לרבי יחזקאל, הורה לו לתת בדחיפות 'הלוואה' סכום ראשוני של חמשת אלפים דולר, כעזרה ראשונה למר שיף מכספה של הישיבה, בכדי שיוכל לעמוד על רגליו ולהחל לבנות שוב את עסקיו. רבי יחזקאל סרנא הלך מיד לדירת המחסן של מר שיף, כשבדו הטלגרמה אותה שלח רבי משה מרדכי אפשטיין ובכיסו מונח הסכום שנדרש לתת לו כ'הלוואה'. כשהראה רבי יחזקאל את המכתב למר שיף, נזעק הלה וזעק מנהמת לבו: "מה אתם רוצים מחיי? מה שנשאר לי מכל רכושי בן המיליונים, הוא רק אותו סכום של עשרים וחמש אלף דולר שנתתי לשיבה. גם את זה אתם מעוניינים לקחת ממני?"...

סיפר רבי ראובן אלבז: לפני קרוב לחמישים שנה, הציע לי אחד משומעי לקחו של רבי עובדיה יוסף למסור שיעור תורה בבית כנסת מסוים בירושלים. בכדי להגיע לשם הייתי צריך לנסוע במשך כשעתיים באוטובוסים [הלוך וחזור], כדי למסור דרשה של חצי שעה. בתחילה דחיתי אותו על הסף, כיון שהייתי אז אברך צעיר שישב ועסק בתורה, ולא הייתי מעוניין לבזבז את זמני. אם אלך לשיעור זה, תורה מה היא עליה? יום אחד לאחר השיעור של הרב עובדיה, קרא לי הרב והכניס אותי למכוניתו בדרך לביתו. כשהגענו לביתו, פנה אלי ואמר: שמעתי שאתה לא רוצה ללכת למסור שיעור תורה שהציעו לך. רבינו, תורה מה היא עליה? ענית לי. והאנשים המסכנים האלה מה יהיה עליהם?, השיב לי מרן זצוק"ל. הלא אין אפילו מי שיגיד להם הלכה אחת!. אמרתי לו שאני רוצה לגדול, ואז הוא קם ואמר לי: וכי אני לא רוצה לגדול? אני הולך ומלמד במשך שעה וחצי ומספר סיפורים, ובשבילי זה ביטול תורה! בזמן הזה הייתי יכול להספיק הרבה יותר. לי מותר לבטל ואתה לא תבטל את עצמך? אתה רוצה את ההתקדמות האישית שלך, ושהם יישארו עמי ארצות גמורים? אתה תאכל בשר והם יאכלו חצץ? [ואז סיים ואמר: אל תדאג, תלך, והקב"ה ישלם לך על זה כפל כפליים!. שמעתי לדברי מרן והלכתי לשם [בשעות הערב, ולאחר מכן הייתי הולך לכולל ערב] ונדהמתי לראות ארבעה אנשים... אפילו מניין לא היה. אך לאט לאט ליקטנו מניין ותוך תקופה קצרה, פחות מחודש ימים, היו ארבעים איש מגיעים לשיעור, ועוד

למעלה מעשרים מילדיהם! ואלו אנשים שלא היו באים להתפלל בבית הכנסת, אלא היו מתפללים בביתם [או בכלל לא, רח"ל]. מחוסר ידיעה היו מוכרים ארטיקים וגלידות ביום שבת קדש... בחסדי ה' יתברך, לאט לאט התחילו אותם אנשים להתעניין בדברי התורה הקדושה, והיו שואלים שאלות בהלכה. כיום הם יראי שמים בתכלית, וקובעים עתים לתורה. בניהם תלמידי חכמים מופלגים וכל נכדיהם זרע קדש ברך ה'! ברוך ה', בזכות ששמענו לעצת מרן, זכינו לקבל את רבנות שכונת "בית ישראל" והסביבה, וממנה צמחה תנועת התשובה בארץ ובעולם. כמובן, אנו תמיד רוצים להגדיל תורה ולהאדירה עוד יותר ועוד יותר, בחינת 'יש לו מנה רוצה מאתיים', אך גם בזה צריך זהירות וסבלנות, כפי שאמר לי פעם מרן זצ"ל, שבחינת "איזהו עשיר השמח בחלקו", שייכת גם בתורה הקדושה!

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מה היה בפגישה של יעקב והאחים? **תשובה:** בחז"ל מתואר על הפגישה של יהודה והשבטים עם יוסף. בחז"ל מובא שהדברים שעברו בין יהודה ויוסף עד שהתוודע להם שהוא אחיהם, הוא סיפור נעים מאוד עד שאחז"ל שהמלאכים ירדו משמים כדי לראות ולשמע את הויכוח בינם: יהודה ניגש ליוסף ובתחילה דיבר אתו יפה וא"ל שהבטחת לנו שתשמור על בנימין וכעת אתה מבקש לקחתו לעבד, ואז המשיך יהודה תדע לך שיש לי חרב אצלי ואם אני אוציא אותה אני לא אחזיר אותה עד שכל מצרים יהיו הרוגים וטבוחים. מיד סימן יוסף למנשה שעמד שם על ידו לדאוג לכל צרה שלא תבוא. באותו רגע מנשה קפץ וכל הארמון רעד. באותו הרגע החל כבר יהודה להבין שמשהו כאן לא כשורה, כי כזאת גבורה שייכת רק לבית אביהם, אבל לעי"ע הוא המשיך הלאה. החל יהודה לשאוג, עד ששמע זאת גם חושים בן דן שהגיע מיד ושניהם שאגו ביחד, באותו הרגע נפלו שיניהם של 300 מגדולי מצרים, ונהפכו פניהם לאחור כל הימים, (בהערת אגב ניתן לדמיין איך הם הלכו מאז אותו היום). וכמו"כ נחרבו פיתום ורעמסס, וכל האחים החלו לרקוע ברגליהם ברצפה ופרעה ויוסף נפלו מהכסא, והרבה מבתי מצרים קרסו כמגדל קלפים. ואז גילה יוסף שיהודה כועס ואיך גילה זאת? כי כשיהודה היה כועס היה פורץ דם מעינו הימנית ושערה שהיתה כנגד ליבו היתה מסתמרת וקורעת את כל שמונת בגדיו, וחזהו מתמלא בחתיכות נחושת והיה נוטלם וגורס בשיניו, באותו הרגע בא יהודה להוציא את החרב, אך לא הצליח, מיד אמר יהודה סימן שזהו העומד מולי הוא איש צדיק, ובאותו רגע נתן יוסף מכה בעמוד שעל ידו ונעשה אבני חצץ. יהודה נבהל כהוגן אך החליט שהוא מוסר נפשו עבור בנימין, הוא התחיל לדבר יפה עד כמה מסכן אביו שאיבד כבר בן אחד וכעת כשיאבד את הבן השני הוא מסוגל למות. ויוסף שאל והיכן הייתם במכירת יוסף? ויהודה פרץ בבכי, ומיד קרא לנפתלי שיספור את כל ערי מצרים. חזר נפתלי לאחר ריצה קצרה ואמר 12 ערים. אמר יהודה אני אחריב שלוש ואתם 9 אחים כל אחד יחריב אחת. ענו לו אחיו שזה לא אפשרי כי רוב העולם יחרב, באותו הרגע לקח יהודה אבן שהיתה על ידו ושקלה מאות טונות והחל להעיף אותה באוויר. יוסף סימן למנשה שיעשה את אותו הדבר. אמר יהודה אני לא הולך לאבי בלעדיו גם על חשבון חורבן כל מצרים כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי. אמר לו יוסף תאמר לאביך חיה רעה אכלתהו, קם שמעון ובא לעלות על הר ולזרוק משם אבנים על כל מצרים, מיד הביא מנשה גיבורים גדולים שיעצרו אותו, ויהודה שאג וכולם מתו ונשים הפילו וולדותיהם. באותו הרגע אמר יוסף הסירו כל איש מעלי... מתוך ילקוט מעם לועז.

שאלה: מה היה ביום עשרה בטבת שאנו נוהגים אותו עד יום זה כצום הכי חשוב מד' צומות שנתקנו לישראל? **תשובה:** מובא במדרש תנחומא שבאותו היום היו ראויים לגלות, ומשום הצינה המתין להם הקב"ה עד הקיץ. ובאותו היום נבוכדנצר מלך בבל צר על ירושלים ע"מ שימותו יושביה ברעב. עוד מסופר במדרש שבמשך תקופה מקודם לכן היה גיבור גדול ושמו אביקא שהיה עומד על חומת ירושלים, וכל האבנים שהיו זורקים אנשי נבוכדנצר על החומה הוא היה תופס בידו וזורק עליהם חזרה, עד אותו היום כשראה ה' שלא שבים בתשובה, באה רוח והפילה את הגיבור מהחומה ומת, באותה השעה נבקעה ירושלים. ובגלל שכל ההתחלות קשות אז זה יום מאוד קשה

לישראל. ואומר החת"ס (דרוש לז' אדר) שצום י' בטבת אינו נדחה אפילו אם הוא חל בששי, וה"ה אם היה חל בשבת, כי הוא יום הדין כיום כיפור ואנו נידונים בו האם נמשיך להיות בגלות, ובשונה משאר צומות שהן זכר לעניין שקרה באותו יום. עוד דבר שקרה בעשרה בטבת ויש אומרים בטי' בטבת (בסליחות של האשכנזים אומרים בי' ואצל הספרדים אומרים בטי'). עזרא הסופר נפטר לפני למעלה מאלפים שנים. ועזרא כתב את הספר תורה המוגה ביותר כמבואר במו"ק יח, ולאחמ"כ בזמן הגאונים לפני כאלף שנים הועתק ספרו של עזרא ע"י בן אשר והספר קיים עמנו עד היום והרמב"ם העתיק ג"כ משם. הספר היה בסוריה עד שנת תש"ח שם היה רשום כל התורה כולה כולל נביאים וכתובים, ואז בתש"ח היה פרעות של ערבים והספר נשרף מבראשית עד אמצע דברים, ונשאר משם בשלמות עד סוף התנ"ך ונמצא כיום בירושלים. הרב אלישיב אמר לכתוב ספרי הנביאים עפ"ז. וסמך ע"ז יותר מהנ"ך שכתבו בחיי הגר"א ע"פ הוראותיו.

שאלה: האם בתולדות מצרים יש התייחסות לזה שיוסף מלך במצרים? **תשובה:** לפני כעשר שנים מצאו ארכיאולוגים מצריים במצרים העתיקה מטבעות רבות שמצוייר בהם דיוקן של מושל וכתוב שם יוסף, וכן מטבעות שכתוב שם על יוסף בשפה שלהם שפרנס את מצרים. תגלית זו התפרסמה בעיתון החשוב של מצרים. כמו"כ ישנן עוד הרבה תגליות נפלאות על מלכותו של יוסף במצרים.

שאלה: מה הסגולה לפרנסה בשפע? **תשובה:** בפרשתנו כתוב ועתה **אל תעצבו כי למחיה** שלחני אלוקים לפניכם. אומר הברכת אברהם מסלונים שבשעה שאדם עצוב קשה לו למצוא פרנסה ורק כשאדם בשמחה זה סגולה גדולה לפרנסה בשפע. וכמו"ש שמח זבולון בצאתך. ופעם הגיע אדם לרבי יחזקאל מקאזמיר ואמר לו שהוא נורא עצוב כי אין לו פרנסה, אמר לו ר"י תהיה בשמחה אז יהיה לך פרנסה. אמר אותו יהודי איך אני יוכל להיות בשמחה כשאין לי מה לאכול. אמר לו ר"י מה לא עושים בשביל פרנסה.

שאלה: על מה נאמר כל המקיים את התורה מעוני סופו שיקיימה מעושר? **תשובה:** יש את הפשטות שזה הולך על גשמיות. אך יש את הביאור הנוסף שאומרים בעלי המוסר שהרבה פעמים לאדם אין חשק ללמוד או להתפלל או לקיים שאר מצוות והוא בכ"א מתאמץ בכך כראוי, כזה אדם יזכה שיקיימה מעושר הכוונה שיקיימה עם כל החשק וכל הברען.

שאלה: הנה כעת אחרי חנוכה יש לנו שלושה חודשי חורף ארוכים, איך אפשר להתחזק ולעבור את החורף בשטיעגן ובלא ירידה ובלי להתייבש? **תשובה:** התשובה היא 'יעדים'. אדם יישב עם עצמו, ויחליט מה מדבר אליו; איזו מסכת עושה לו טוב; מה היכולות שלו; ויחליט ע"ז אני מתמודד. לדוגמא שמעתי מאדם גדול שבכולל שבו הוא לומד - לומדים בסד"ב ב' דפים לשבוע, והוא מכיר אברך שם שהעמיד לעצמו משימה לדעת כל הפרקים שלומדים מתחיי ועד סופם בע"פ גפ"ת, והוא מקציב זמן חזרה כל יום חוק בל יעבור, וכך יש דבר בתורה שאליו הוא מחובר, זה מרומם לו את כל היום, יש לו למה לקום בבוקר, וזה גם נותן לו תחושת סיפוק, כי הוא העמיד לעצמו יעד, וכשהוא מרגיש שהוא כובש אותו, זה נותן לו הנאה על העבר ואת החשק להמשיך הלאה. אבל מי שאין לו יעד, הוא יכול להיות מתמיד והכל, אבל הוא לא נהנה ממה שהוא עושה, כי הוא לא מרגיש במישור האישי שהוא כבש משהו ואכמ"ל. והעיקר לא לשכוח תפילה, וכשהיא באה על רוחניות מובטח שתתקבל ברצון.

שאלה: האם יכול להיות שגדול הדור או אדם צדיק טועה? **תשובה:** שמעתי מרבי חיים קניבסקי שאמר שגדול הדור יכול לטעות, אבל תקלה לא תצא תח"י.

שאלה: אם מגיעים לשכונה שכנים שאורחות חייהם לא מתאימות לשכונה איך לנהוג בזה? **תשובה:** היתה שאלה כזאת שבאה לרבי ניסים קרליץ והוא ענה, לא להעיר אלא לקרב אותם ולקבלם בסבר פנים יפות, וברור שאם זה אפשרי כך צריכים לנהוג.

שאלה: עד כמה חשוב להקפיד על אכילת חמין כל שבת? **תשובה:** פעם כבה לרבי חיים הגז בליל שבת והוא אכל בבוקר טשולנט קר. לאחר הסעודה הוא יצא עם

הרבנית לבית הורי ובקש לאכול קצת טשולנט חם בגלל הרמ"א בסימן רנו ח שאומר שיש מצווה באכילת חמין בשבת. ומי שלא אוכל חמין יש חשש שהוא אפיקורס.

שאלה: הנה יוסף הוציא כל איש מעליו ולא פחד שאחיו יהרגו אותו בגלל שאהבם וכמים פנים לפנים, מה הביאור כמים פנים לפנים. **תשובה:** הרב שלמה הופמן שהיה מוסמך על ידי גדולי ישראל לטפל בבעיות הנפש והיו גדולי ישראל סומכים ידיהם עליו בכל עניין, ועשה הרבה שימוש חכמים בנושא בעיות הנפש, והוא מבאר כך: כמים פנים לפנים זה 'העברה רגשית שעוברת מאדם לאדם' וכל ההרגשות שאתה מרגיש עליו - היחס החיובי, היחס השלילי, מוכרחים לעבור אליו והשני ירגיש את הכל בין אם תרצה בין אם לא תרצה, לכן.. לא שאסור לשקר אלא זה לא עוזר אם תשקר, כי לא המילים משפיעות אלא בעיקר הרגשות והתחושות הפנימיות הן אלו שמשפיעות.

שאלה: כתוב בפלא יועץ ערך אהבת הבנים, שבהרבה מקרים לא ידקדק עם הילדים במעשיהם הרעים ויעשה עצמו כחרש לא ישמע, וכאינו רואה. ע"מ נאמר ד"ז? **תשובה:** כשיש לאדם שני ילדים קטנים, והגדול מתאכזר כל הזמן לקטן, היינו לוקח לו מרביץ לו, גונב אותו, והקטן כל הזמן צורח ובא להורים, כיוון שבכל המקרים הילד עושה זאת כי הוא זקוק לשייכות להורים, ושייכות יש לה שתי דרכים או בדרך חיובית או בדרך שלילית, וצריך לומר שהילד המרביץ עושה זאת בשביל לקבל מקום במשפחה, והוא בצורה מוטעית רואה בזה את הדרך שלו לתפוס מקום, והוא דואג תמיד לשמר על המקום הזה, כשבמקביל האח הקטן שומר על מקום המסכן שהוא נמצא בו, כך שאם חלילה עובר זמן והוא לא מקבל מכות, הוא משתדל לייצר את זה ע"י שהוא עושה פעולות שבגללן אחיו הגדול כבר יידע להחזיר לו, וברור שלכל מריבה צריך שנים. ולכן המסקנה המתבקשת היא מה שכותב הפלא יועץ בערך אהבת הבנים, ולא ידקדק כ"כ עמהם ולפעמים יעשה עצמו כחרש לא ישמע וכאילו לא רואה, ואז ממילא אם אני לא מתייחס אליהם אז אין להם בשביל מה לריב, וגם המסכן פתאום יידע איך לא להיכנס למריבות הקבועות, וגם אם המריבה האמיתית, צריך לזכור שאין אחד אכזרי ואחד מסכן, ויש לתת להם להסתדר לבד, והמריבות יישכחו מהר מהמצופה, כי הרי הם באמת רוב היום חברים וידידים בלוי"נ. ומי שיתנהג כנ"ל פתאום יגלה שהמרביץ נהפך להיות מוותר ונותן תמיד.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות שנשלחו השבוע: א. רעיון איך לנקות מנורה / חנוכיה- משמן ישן שנשפך עליו וכבר נהיה דביק, אסור לשפשף עם סקוטש וכד' כי זה עושה שריטות. לרסס על המנורה - על המקומות המלוכלכים 'ספריי שמן מכוונת - WD40' ואז לשפשף עם מטלית רכה כגון גופיה ישנה וזה מיד מנקה את השמן הדביק. אח"כ כדי להוריד את השמן הזה, לשים אמה-סבון כלים (בלי מים), לשפשף קצת אח"כ לשטוף. נ.ב. אותו רעיון גם טוב לידיים שהתלכלכו משומנים גסים של ברזלים או מכוונות. לפני שבועיים המלצנו על חומצת מלח שניתן להשיגה בכל טמבור כחומר שיעיל לניקוי כתמים מסוימים... חשוב להדגיש החומר רעיל מאוד ומסוכן בין במגע ובין בשאיפה ובפרט לילדים ובמפגש עם אקונומיקה נוצרים אדים רעילים ומסוכנים שמזיקים מאוד... לפעמים זה האופציה היחידה ואין ברירה אבל צריך זהירות כפולה ומכופלת... **ב.** בנוגע לחיפוש בין קבצי וורד. יש תוכנה בחמש מאות ש"ח שמחפשת בתוך קבצים אני באמצע לברר אם יש משהו חנינמי. **ב.** אבל יש אפשרות יותר פשוטה בכל מחשב בלי שום התקנה של שום תוכנה - בכל תיקיה לוחצים על הלשונית תצוגה -אפשרויות - שנה אפשרויות תיקיה וחיפוש - מסמנים וי על הריבוע של חפש בשמות הקבצים ובתוכן, מגדירים כמה פעם אחת ואח"כ זה תקף לכל התיקיות יש להעיר שזה חיפוש לא כ"כ מדויק וגם לא כ"כ מוצלח כי זה מביא לך את הקובץ שבו יש את המשפט שחיפשת אבל אח"כ צריך לעשות עוד פעם חיפוש בתוך המסמך [קונטרול+F] כדי למצוא איפה זה בדיוק.

התורה חסה: בקשות שנשלחו ומבקשות את עזרתכם לפתרונות ורעיונות נוספים יש לשלוח למיל שבסוף העלון. א. מה עושים עם ילד שכל דבר שהוא לובש כואב לו וזה גורם לו לבכות ולהיות ממש היסטרי וזה קורה גם בבגדים שגדולים עליו ולא ממש צמודים. **ב.** נשמח לשמוע עצה יעילה לפצעי בגרות המופיעים בתחילתם. **ג.** אולי למישהו יש מידע לגבי היווצרות קשרים עבים ומסורבלים בשערות ילדות? ממה נוצר?

איך מתירים? (התרסיסים והקרמים ומרככי השיער הרגילים הנמכרים בחנויות לא הועילו). ד. רצייתי לשאול איך אפשר להסיר שאריות של חלב (מטרנה) שנדבקו לפטמת הבקבוק של התינוק ולא מתנקים כלל? ה. למי שיש רעיון למקרה שארפ שהפלסטיקים נשברו ולקנות חדש זה יקר האם יש דרך לתקן או לקנות חיקוי?

הלכות הקשורות לפרשה וענייני היום

פסיעה גסה: בפרשתנו מה כד. ויאמר להם אל תרגזו בדרך, בתענית יא. מובא שאמר להם שלא יפסעו פסיעה גסה הנוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. והובא להלכה בפוסקים (משנ"ב ס"צ) שאסור לפסוע פסיעה גסה. ונחלקו הפוסקים האם לדבר מצווה מותר לפסוע פסיעה גסה. האור החיים וכן פסק הראש יוסף שאע"פ שאמרינן שלוחי מצוה אינם ניזוקים, פסיעה גסה אסור משום דשכיח היזק ובכה"ג ל"א שלוחי מצוה אינם ניזוקים וכן פסק הפמ"ג צ כה וצינו המשנ"ב צ מב. וראיה לדבריהם מיוסף שאע"פ שהם הלכו לכיבוד אב בכ"א אמר להם לא לפסוע פסיעה גסה. וכל ההיתר של השו"ע שם בשבת ולדבר מצווה זה רק לרוץ. אבל יש הסוברים, שו"ע הרב וערוך השולחן ועוד ששומר מצווה לא יידע דבר רע, ואין בעיה בשביל מצווה לפסוע פסיעה גסה. ויוסף שאסר משום שהיה קודם מתן תורה.

לרגל עשרה בטבת. קצת מהלכות תענית ציבור לתזכורת: אכילת בשר ושתית יין בלילה שלפני התענית מותרת, מ"מ אנשי מעשה נוהגים להחמיר בזה. ובמוצאי תענית יש כאלו שמחמירים בזה. ומ"מ בסעודת מצווה, וכן בשר שנשאר משבת הקלו. יש להחמיר לשמוע שירים ואפי"מ מטייפ בליל התענית אם לא לצורך חתן וכלה. בעל נפש יחמיר שלא לרחוץ גופו ביום תענית ציבור, וכן יש מחמירים שלא להסתפר ביום תענית ציבור, אך לגזוז ציפורניים מותר.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא-ב. א. מה פחד יעקב שיקרה לבנימין? אסון. ב. מה עשה יוסף כשנגלה לאחיו? בכה. ג. לאיזה ארץ שלח יוסף את אחיו? גושן. ד. למי היה בן יחיד? דן. (חושבים). ה. מה אמר יעקב לקב"ה? הנני. ו. מה היה עם בני ישראל בגושן? ויפרו וירבו. ז. איך תיארו האחים את יעקב בתור אב? זקן. ח. מה נתן יוסף ליעקב? חליפות. ט. למי נתן פרעה עגלות? טף. י. מי היה האח שניגש? יהודה. יא. מה היה הרעב? כבד. יב. מה אמר ה' ליעקב? לגוי גדול אשימך שם. יג. בן של יוסף? מנשה. יד. מה עשה יוסף לכל אחיו? נישק אותם. יה. בנו הגדול של זבולון? סרד. יז. מה היה יהודה על בנימין? ערב. יח. מלך מצרים? פרעה. יט. מה היה האלוהים של המצרים? צאן. כ. מה עשה יוסף לשדות של המצרים? קנה אותם. כא. מה אמר יעקב אני יכול למות כי? ראיתי פניך. כב. כמה שנים היה רעב כשהגיעו אחי יוסף? שתיים. כג. מה קרה לכספם של המצרים? תם.

חידות פרשת שבוע: א. 3 מילים רצופות המתחילות באות כ' בפרשה? ב. היכן בפרשה פסוק עם 11 אנשים ושמותיהם? ג. היכן בפרשה פסוק עם 10 בעלי חיים ובני זוגם? ד. איזה אות הופכת כל מילה לשאלה? ה. איזה אות הופכת כל עבר לעתיד?

תשובות פרשת שבוע: א. כי כמוך כפרעה. ב. פרק מ"ו פסוק כ"א. ג. פרק מ"ה פסוק כ"ג. ד. אות ה'. המקור: בפרשה, פרק מ"ד פסוק י"ט, "היש לכם אב או אם?" ה. האות ו'. המקור: בפרשה- פרק מ"ט פסוק כ"ב.

חידות תורניות: א. מה פרוש דד"ד? ב. חנוכה חל תמיד במקץ או בוישב מקץ. איך יתכן קריאת פרשת ויגש בחנוכה? ג. מי לא מפריע לו בוץ על הבגדים? ד. מתי אומרים בברכת המזון גם מגדיל וגם מגדול? ה. מתי מצווה לרדוף אחרי הכבוד? חידה מאת הרב שמואל בכרך. ו. ו' ברכות שמברכים פעם אחת בשנה. ז. איך יכול להיות שני מאכלים שאחד מהם אסור באכילה ואחד מהם מותר באכילה, ולאחר שמעריבים אותם ביחד, מה שהיה אסור באכילה נהיה מותר באכילה ומה שהיה מותר באכילה נהיה אסור באכילה.

תשובות : א. דינא דמלכותא דינא. ב. מנחה בשבת. ג. תכריך בוץ וארגמן. ד. טעה בשבת ואמר מגדיל ומיד תיקן מגדול. ה. אין כבוד אלא תורה, ומצווה לרדוף אחר התורה. ו. להדליק נר של יו"כ; ברכת האילנות; על ביעור חמץ; גאל ישראל (ליל פסח); על אכילת מצה; על אכילת מרור. ז. בשר לפני הכשרה ומלח. לאחר שעירבו אותם יחד, הבשר נהיה מותר באכילה והמלח נאסר.

חידות כלליות וחידות לילדים : א. ראובן ושמעון עשו תחרות ריצה, רצו רחוב שלם וראובן עקף את שמעון בעשר מטר, כדי להתחשב בו בתחרות הבאה שמעון עמד בתחילת התחרות עשר מטר קדימה מראובן אם ירצו באותו מהירות מי ינצח במרוץ השני? ב. היכן יש בור במקום ציבורי וזה לא מפריע לאף אחד? ג. חזק ויכול לרסק ספינות אדירות ובכ"ז שמש הורסת אותו? ד. נמצא כשיש שמש ונעלם כשמעון? ה. איך יכול להיות שהמילה נגמרת מתחיל בנון ונגמר בויו? ו. איך יכול להיות שאדם יהיה בחדר עם מנורה, ובחוץ יהיו עשרה מתגים ורק אחד מהם מדליק את החשמל, איזה פעולה יעשה באדם בחוץ כדי שהאדם שבפנים יוכל לשאול שאלה אחת והוא ידע איזה מתג הדליק את האור? ז. בתוך קופסה היתה טיפת מים כל דקה היא מכפילה את עצמה תוך 60 דקות התמלאה הקופסה, לאחר כמה דקות הקופסה מתמלאת בדיוק בחצי? ח. מה המשותף לשמש, אח של אבא, מלך? ט. מה שחור שהוא לא שחור? י. איזה יבש הוא רטוב? יא. כשירד עליו גשם הוא עולה? יב. מי רודף כשבורחים ממנו? יג. מי קרוי על שם מה שיש בו? יד. לאיזה חיה יש רק עין אחת. טו. מה אומרים תמיד בע"פ ולא מסתכלים בסידור? טז. שם של אישה שהוא שם של פרח? יז. ע"מ אדם דורך כל הזמן? יח. איזה מצווה זכר מקיים (רוב הזכרים) כל הזמן? יט. מה מועיל גם לקור וגם לחום? כ. אח של אח שלי והוא לא אח שלי?

תשובות : א. גם בתחרות שניה ראובן ישיג כי את העשר מטר האחרון ראובן רץ יותר מהר ולעשר מטר האחרון הם יגיעו יחד. ב. במילה ציבורי. ג. קרח. ד. צל. ה. המילה ונגמר מתחיל בויו. ו. ידליק מתג ראשון פ"א שני פעמיים וכן הלאה, ההוא ייצא וישאל את מה הדלקת כך וכך פעמים. ז. בדיוק בדקה החמישים ותשע כי כל דקה היא מכפילה עצמה. ח. דוד. ט. קפה שחור. י. יין יבש. יא. מפלס הכנרת. יב. הכבוד. יג. קרמבו. יד. עז. טו. שמע ישראל. טז. ורד ושושנה. יז. גרב ונעל. יח. ציצית. יט. מזגן. כ. אח מאבא שיש לו אח מאמא.

חידון משמעויות מילים לפרשת ויגש. ו' משמעויות למלה חלב

חלב - מיטב. "חלב הארץ" רש"י: לשון מיטב (בראשית מה יח). **חלב - חלקי שומן.** "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו" (ויקרא ז כג) **חלב - משקה לבן שנוצר בגוף.** אחד משבעה משקים. "לא תבשל גדי בחלב אימו" **חלב - נץ חלב, שם ירק.** "מהו חלביצין ביצי נץ חלב" (ירושלמי שביעית, פ"ז לז). **חלב - שם עיר בסוריה. חלב - שביל החלב.** הגלקסיה (אוסף של המוני כוכבים) שבה נמצא כדור הארץ.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

התינוק החדש שלנו עשה פיליבסטר כל הלילה.

אחד הילדים בכיתה, שהראש שלו מונח יותר בהתעניינות בפוליטיקה מאשר בלימודים, מסיים ראשון את המבחן ומודיע לרביה "עלה בידי". כלומר? מתפלא הרביה. כלומר, מסביר הילד, עלה בידי לעמוד במבחן ובתוך שבוע שבועיים אסכם את התשובה המפורטת.

השדכן משתבח בייחוס של הבחור: שף שרגא הוא סבא של הבחור. יופי, מגיב אבי המיועדת, אם ככה זה מאוד מתאים. כי גם הסבא של המיועדת הוא טיפוס שמסתובב הרבה במטבח ואומר לכולם מה לעשות.

"**מתפלל נכבד,** אם יש לך חיוב בשל ייארציט או ברית וכדו' נא להודיע לגבאים לפחות שבועיים מראש".

בבוקר ירד גשם זלעף ובצהריים שוב ירד גשם זלעף. סך הכל ירדו היום פעמיים גשמים זלעפים.

הילד חוזר מהחיידר ומכריז: מתחשק לי להיות רופא שיניים - למה? שואל האבא. משיב הילד: הרב'ה אמר שיש רק בן אדם אחד בעולם שהוא מפחד ממנו וזה רופא שיניים.

כשאני אהיה סבא אני אזכור את השמות של כל הנכדים והנינים שלי.

הרגע הזה שאתה מכורבל במיטה בתוך שמיכת פוך חמימה; בחוץ קור כלבים; גשם זלעפות מכה על התריסים בלי הפוגה; אתה שומע את הבומים המפחידים של הרעמים החזקים; אתה עוצם עיניים וממתין בסבלנות להירדם בשלווה - ואז פתאום אתה נזכר: "אוי ווי, עוד לא התפללתי מעריב".

שיעבודא דרבי נתן. במקום שאני אכבד את אבא שלי, ואבא שלי יכבד את אבא שלו, למה שלא אוכל לכבד ישירות את סבא?

המשגיח לבחור: לא מצער אותך להפסיד תפילה במניין? - הבחור: בטח מצער, אבל סוף סוף הרי צריך לקיים באיזשהו דרך "וחיי צער תחיה", לא?

אין שמחה כשמחת נעילת דלת הדירה לאחר עזיבת אחרון אורחי השלום זכר.

הגיגים עם תועלת לילדים

לכל מי שבטוח שבשבת האחרונה הוא כיוון בפינות צבאיו קדושים - אז עדכון קטן: בשבת לא אומרים פינות צבאיו קדושים, רק בחול.

מדוע נברא האף בסמוך לפה? כדי להקל על האדם שילבש רק מסכה אחת.

אוטובוס צפוף, וראובן נאחז בעניבתו של שמעון. 'אולי תעזוב את העניבה שלי?' אמר שמעון: 'למה? אתה יורד עכשיו?' בירר ראובן.

הוכח מדעית: ככל שהרמזור האדום ארוך יותר כך גם האף של הנהג נקי יותר.

מישהו אמר לי: 'אל תאכל שוקולד, זה לא בריא. עניתי לו: 'סבא שלי חי עד גיל 108'. שאל אותי: 'בגלל שאכל שוקולד?' עניתי: 'לא, בגלל שהיה מתעסק רק בעניינים שלו'.

ככל שתסחוב יותר שקיות, הטלפון שלך יצלצל יותר פעמים במהלך הדרך.

איך סופגניה ששוקלת 150 גרם, משמינה 2 קילו..

הבטחתי שהשנה אני לא נוגע בסופגניה אז חבר שלי החזיק ואני אכלתי

מספרים על עשיר אחד שיצא מביתו המפואר וראה עני עומד ומתגרד בקיר הבית. "מדוע אתה מתגרד?" שאל העשיר. אמר העני: "כבר כמה שבועות שלא התקלחתי ולא החלפתי בגדים. כל הגוף שלי כואב". ריחם עליו העשיר, הכניס את העני לביתו, נתן לו להתרחץ, העניק לו בגדים חדשים ואף הוסיף לו תרומה ביד נדיבה. למחרת יצא שוב העשיר מביתו וראה שני קבצנים מתגרדים על קיר ביתו. "עופו מפה", צעק העשיר. שאל אחד העניים: "למה לעני של אתמול נתת צדקה ביד נדיבה ואותנו אתה מגרש?" ענה העשיר: "הוא היה לבד והיה זקוק לכותל ביתי. אתם שניים, לכו תגרדו אחד לשני".

פעם שאל מישהו, מה ההבדל בין קידוש לבנה לברכת אשר יצר. למה פה רוקדים ופה לא? ענה לו החבר תשמע, זה בגלל שקידוש לבנה זה רק פעם בחודש, ותהיה בטוח שאם היו עושים אשר יצר גם רק פעם בחודש, היו רוקדים, ועוד איך רוקדים...

נחום חוזר הביתה ופניו מעוותות לעייפה. "מה קרה שנפלו פניך?" שואלת אשתו "אל תשאלני", עונה נחום. "רופא השיניים עקר לי שתי שיניים במקום אחת!" "מה פתאום?" שאלה אשתו. "לא היה לו עודף ממאה שקל" הסביר נחום.

הילד: "אני לא יכול ללכת לביה"ס היום". האם: "מדוע?" הילד: "אני לא מרגיש טוב". האם: "איפה כואב לך?" הילד: "בביה"ס..."

תודה לכל מי שחיכה לעלון למרות שיצא מאוחר מאוד יה"ר שיזכה לחכות כל הזמן לשמחות בביתו והכל יתגשם במהירות. אני מעוניין להודות לאדם המופלא שזכה העלון להכיר, נותן מעצמו למען הכלל והפרט בלי לחץ וברוגע עצום, השקדן הגדול שלומד שעות רבות בתענית דיבור ומפאר ומרומם קרנם של עמלי תורה, סמל ענווה ובהירות **רבי יוסף גרוסברד שליט"א** מאבן שפרוט' בני ברק ומחשובי הדור שהוא כרבי חנינא בן תרדיון בשעתו. לעדות ולשבחים מלאים על רבי יוסף גרוסברד אפשר

לפנות להרבה ובראשם לרבי שניאור קאהן שליט"א. תודה מאוד לילדים המוכשרים והמיוחדים שעליהם נאמר אשרי יולדתם עדיים לגדולות **יהונתן ומרדכי דינסטפריטיג** נ"י

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ'** רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם **רבי יודיה זר שליט"א - משבחי הרב זר**: כשהלך פעם ברחוב נעמד מולו אדם מופקר והתחיל לצעוק עליו פרזיטים, טרמיטים, תלכו לצבא וכו'. הרב זר הביט בו ברוגע, חיך ואמר: "במערב אמרי דדא ביה כולא ביה, דלא דא ביה מה ביה. דא קני מה חסר, דא לא קני מה קני" - ההוא התבלבל ואמר בטון מפויס: אהה, אתה תייר, שליחה, והלך. **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 36:7 בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרותי משרד רחוב רשב"י 49. השבוע העלון לע"י אבא של המפיץ ממודיעין עלית הרב יעקב בצלאל ב"ר יהושע הסה זצ"ל נלב"ע ו' טבת **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שכל מה שנאמר עליו הוא כאין וכאפס לעומת מה שהוא באמת. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל מעמיד העולם בתפילתו הידועה רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשרי יולדתו, הדמות של ישיבת מיר מרביץ תורה בדרכיו המופלאות ואחד מחשובי הרבנים של ארגון בלב אחד רבי אבי פרידנר שליט"א. **בבית שמש** אצל האיש שרוצה רק תורה רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** בישיבת בוכריס'. ובבית יצחק. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירוחם** אצל האיש שלא ידוע איך הוא לא מתפרסם בעולם כולו רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. **בקריית גת** בביהמ"ד שומרי אמונים ובביכ"י קרעטשנף מיום ישי. **בחזון יחזקאל**: בבית כנסת המרכזי. **באשדוד**: בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח ע"י מרא דכריתות בישיבה רבי שמואל הוניגסברג שליט"א. יה"ר שיעשה שמחות בקרוב **ברכסיים** אצל האיש שהוא יה"איש רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון-052-6903395. **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הרי"ץ ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בצפת**: בהיכל ישיבת צפת ע"י האיש שהקב"ה שומר עליו באופן מיוחד בפרט מתאונות קשות רבי אברהם לויסון שליט"א. **בקריית אתא**: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדי לגדולות אהוב הבריות נחמיה ברונשטיין נ"י וכן בבית הכנסת של הקהילה החרדית בקריית אתא רחוב כצלנסון 5. **ברמת השרון** אצל האיש שכל היום רוצה ורוצה עוד תורה עוד תפילה עוד חסד רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות מידי יום רביעי. **בחזרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13

במנציסטר אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה**: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383.

כמו"כ העלון נמצא ביכל העלונים בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע בקובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות. אפשר לשלוח משם הודעות.